

54.

DEO OPTIMO MAXIMO
UNI ET TRINO,
VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ,
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS;

manè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis vigesima-tertiâ mensis

Februarii, anno Domini M. DCC. LXXV.

M. JOANNE CAROLO DE BROTONNE,

Doctore Medico, Præsîde.

*An Nutritio Secretionum opus ? **

I.

ASCI, vivere, mori, lex una, fatum idem. Qui vitæ principium; idem & mortis rudimentum, motus. Eo prima evolvuntur Embryonis efformandi fundamenta; præparantur applicanda crescentis elementa; attrita etiam eodem exhalant partium molecule; reparantur dein & ipso. Sic vita, consumptio, sanitas, morbus, causæ similis effectus impares. Ut autem diù corpus subsistat opus est, ut tantum & tale in humoribus solidisque perpetuò restituatur, (a) quantum & quale per motus varios fuit perditum. Illud verò nutritione peragitur, quam continuatam merito dixeris generationem; (b) iis etenim nutriuntur, & augentur, quibus constant corpora, particulis. Et ait Galenus, unumquodque eâ ipsâ substantiâ, quâ primum genitum est, ali etiam perpetuò consuevit. Nutritionem quidem inter perfectas nullo modo reposueris œconomiae functiones, priorum quippe requirit perfectissimam functionem. Amissi etenim humores quoad materiam, ex cibo, potu, aëre reficiuntur; quoad verò dotes requisitas, non nisi antecedente, digestionis, *Κυλοποιήσεως*, & multiplicis secretionum ordinis operatione, refarciuntur. Ex his

(a) Boerhaav.
iust. de Nutr.
n. 43.
(b) G. de
Berger. de
nat. hum. &c
nucit.

* Autore M. Le Thicullier ex-Decano.

(c) Santorinus de nutritio Animal. n. 7.

consecuta venit partium ^{ομοιωσις}; quæ simplex nequaquam, (c) earum enim non una crasis: imò singularum specificæ, seu propriæ affectiones. Quapropter nec eadem nutritio unicuique valet sufficere. Quamvis igitur fons sit unus, qui diversas, pro diversâ deperditorum indole, suppeditet materias, requiritur ut varia sint, quæ varium fecerant & applicant genus nutrimenti, colatoria: quibus genuinum cuique pabulum tribuatur, par deperditis concedatur exhaustæ parti refectio, hujus materies proxima ferum blandum, tenax, plasticum, subtilissimum, substantiæ corporis analogum. Cui præparando, juvantibus liquorum in capillaribus morâ, cordis contractione, arteriarum elatere, reciproco thoracis motu, partium denique tono, inservire videntur omnes, quæ peraguntur in humano corpore secretiones. Nam eas inter, aliæ quidquid alimentorum conversionem adjuvare valet, subministrant fideliter: aliæ præparatam alibilis succi materiem prudenter segregant, ipsiisque vehiculum; dum plures noxium omne vel superfluum, felici potentiarum concursu, foras satagunt eliminare.

I I.

CORPUS humanum mirabili artificio constructum, in minimo sui puncto diversæ diametri vas esse constat; adeò ut congeries quædam aggregatarum arteriarum, & ex iis egredientium venarum, pororum ac ductuum, in variam figuram, breviusque spatium ordine stupendo coactorum, ipsum esse videatur. Perlambentibus hoc fluidis, naturâ crassitiæ, motu dissimilibus irroratur perpetuò. Hinc secretionum causa, materies. Organum autem secretorium illud dixeris, quod dispositione mechanicâ commixtas in alveo communi liquidorum moleculas, plures sæpius indè colligendas disgregat; undè novus exurgit humor, à fonte è quoeductus fuit crasi maxime distinguendus. Peculiari huic officio dicatas unicè glandulas asseruit Peyerus. Plures & aliæ de illarum usu & fabricâ floruerunt sententiæ. Malpighius glandulam tanquam folliculum arteriam inter & venam medium intuetur, cui tertius alter inhaeret ductus, secretorium vocat, proprium parti liquorem à sanguine amandaturus. Ruischius verò subtili suâ injectionum arte, ad illarum examen accinctus, unicam eas valorum aggregiem haberi posse contendit. Ulterior & Malpighio ascripta elucet opinio, infundibulum, seu incerniculum glandulis concedit, membranæ expansione efformatum: cujus in superficie, plurima repunt plexu mirabili, tum sanguinea tum lymphatica ordinis diversi vasa. Aliæ massam humorum deferunt ad organum, & sunt arteriosa: aliæ peculiarem excipiunt, & secretoria: residuum aliæ tandem circulationi restitunt, & venosa funt generis cujuscumque vascula. At indè necessarium-ne putes ad secretionem quamlibet incerniculum, imò glandulam? Non æqualis ubique hujusce apparatus utilitas; ut patet ex corticali cerebri substantiâ & hepatis, in quibus, factâ diligentiori *exquisitione*, nihil aliud præter vasa, quod glandularum, vel acinorum mereatur nomen, reperias. (d) Non igitur diversa secretionum ratio, à fluidi fecernendi relatione ad figuram fecernentium vasorum, neque à fermentis, neque ab analogiâ desumenda; at potius à variâ diametrorum capacitate, & fluidi crassitiæ expromatur.

I I I.

VARIÆ si spectentur, quas successivè subeunt alimenta, mutationes, antequàm indolem parti cuilibet perfectè analogam redoleant, *intercedentibus* tantum eas *segregationibus* absolvi (e) patebit invidiosissime. Hinc à providâ naturæ sedulitate, pro diversitate humorum, variè structorum vasorum distinctio. Hinc & aptissima organorum appositio, quæ primis nutrimenti subactionibus, *diapnoei* perpetuâ, indefinenter incumbunt. Namque primò gurgite multiplici, ex arterioso sanguine saliva erumpens, sale suo nitro salino (f) esculentorum partes potenter penetrando, primam ipsis impertit animalis naturæ diathesim. Liqueor dein hæcè pinguior & lentior ab arteriâ cæso-

(d) Berthel. Cat. el. Lexic. Medic. nutritio. defe.

(f) Berger. Begl. de salivæ natu. & usu.

phageâ paratus, assidue stillans; ulterius miscetur iis, paratiorem efficit deglutiendis viam. Nunc verò excepta in cavo ventriculi ingesta, foecundo membranæ criptulis plenâ spumosoque latice diluta, fermentationem quamdam concipiunt, meatibus & fluidis adaptantur. Hinc ex cibis vegetabilibus & animalibus, resolvendo, fit humor nostris sat similis. (g) Intestinalis etiam tubus ex glandulosis emissariis glutinosum undique spargens rorâ sibi demandatas eadem operâ partes adimplet, & vi fabricæ fecernit ipse, in quo fiunt secretiones. Quia & bilis utriusque, saponacea, oleo, sale, spiritibusque turgentis operatione, succi etiam pancreatici, salivæ simi limi, ex ductis Wirsungiani duodeno oblique cum choledeco inferi finibus, erumpentis accessione, perfectior exurgit assimilatio, facilior per lactea fluidiori chylo introitus. Neque ad alium usum corrivantia per glandulas mearaicas, & conceptaculum commune Pecqueti innumera terâ, quæ intrâ diaphragma repunt vasa lymphatica, quàm ut ope lymphæ fiat chylus di usior, spiritus forte animales ipsi misceantur in glandulis, quin & subtilissimus accedat ab his diversus humor. Abcitiæ enim in partes binas glandulæ, si premantur, succum edunt à lymphâ planè distinguendum. Ad quid autem multiplex ille colateriorum contentus? Nonne ut diversæ maxtorum partes evolvantur? Rudis adhuc chylus exquisitioribus pateat secretionibus; tenuissimis feliciter distinguitur in alveolis? Adeo ut inceptum à secretionibus opus, iisdem absolvendum natura commississe videatur.

(g) Boerh.
in lit. de acti.
Ventricul. in
ingest.

I V.

HIS concurrentibus inchoata nutrimenti materies interiora brevi subeat corporis penetralia necesse est: quod enim jam coctum, quàm citissime distribui convenit. (h) Quò quidem tendit maxime venarum lactearum constructio. Chylus namque in hiantia ipsarum ostiola, impresso intestinorum motu, compulsus, per infinitos in mesenterio furculos, favente valvularum semilunarium consortio, in ramos indè majores ita protrahitur, ut totus ad sinum Pecqueti confluens, ab eo per ductum thoracicum, cor versus, per ostium semicirculare in subclaviam sinistram infundatur. Qui autem sanguini committit succum alibilem, idem & ab ipso perfectiorem eundo, tecludit secretionum apparatus. Quemadmodum enim intrâ tubum intestinale, quidquid inest substantiæ laudabilis in lactearum radices exprimitur; ita & in arteriis successivè tenuioribus, per laterales canaliculos, accommodatum omne trahitur & fecernitur fluidum, ut extrâ ceterorum consortium, propriis se se muniis promptissimum exhibeat. Sicuti etiam ad intestina crassiora dimanat omne quod factâ secretionem chyli superfluum idem & per venas, factâ laticis proficui secretionem ad communem massam residuum traducitur. Cui autem usui multiplices illæ inflexæ & plicatæ arteriarum productiones, ipsarum in venas & emissaria propaggines, nisi ut à cohæione vindicentur fluidorum moleculæ, ulteriorem sui divisionem ac proinde elaborationem patiantur? sanguinis etenim rubicundi unâ cum lymphâ ex corde versus peripheriam propulsi serosa pars in adnatis lymphaticis excipitur. Hæc autem cæterarum secretionum parens, plurimam edit vario tractu sobolem. Vel enim illa, (quod immisum in vas lymphaticum hydrargyrum glandulæ, substantiam in partes tenues divisam argenteo colore exornans, abundè comprobatur,) conglobatas transitu saluari pereptat, in quibus dat aliquid seclusum vel recipit, priusquam sit ad sanguinem cum chylo redux; vel per contortas & collectas fertur arterias, quæ ex amonu anteriore, poris suis in ductus secretorios communicantes, in proximas venarum radices replicantur. Horum autem divisionem, quæ oculorum aciem fugit, vix ingenio physico prosequi licet. Hoc vigente vasculorum commercio, his divisionum gradibus, perficitur ros ille tenuissimus, verum nutrimentum, vehitur, apponitur, applatur. Corpus vivit, nutritur, augescit. Verum hoc intermisso nexu, fatiscit brevi. Hujus eximium habeatur exemplum, ex naturali in senibus vasorum coalitu, morbosa quoque eorundem obturatione à quibus nascuntur dyspepsia, marcor.

(h) Gal de
usu part. cap.
VIII.

QUÆ nutritionis necessitatem ponunt perennes humani corporis excretiones; ultimum illæ tribuunt ipsi perfectionis gradum. His sæculentæ, post nutritionem, humorum particulæ, longè extrâ circulationis ambitum expelluntur. Earum princeps & uberima sanctoriana perspiratio. Non enim illâ tantum ipsius nutrimenti vehiculum exhalat: sed & abradi terræ, salium & olei ramuli sub formâ vaporum expirant. Quæ nisi fiat, collectæ in vasis sordes, in ductibus impactæ, vires ferunt functionibus inimicas; sædantur liquores: nutritio nulla est, aut fit in omni parte pravissima. Idem & ut supervacaneis particulis liber & exsolutus sanguis utilem nutritioni lympham, & ex eâ emergentes humores aptius distribuat, innumera distinguuntur arteriarum emulgentium capillaria, in membraneos tubulos, & carunculas papillares desinentia, quibus lotium similibus onustum ramentis per cribra renum secedit. Duplici huic, aliæ ad scopum eundem concurrunt excretiones. Plurimus passim ipsarum ordo, par ubique earum utilitas. At hæc in secretiones omnino refundatur; nihil enim nisi secretum excernitur. Ex his, jure colligas secretionum & nutritionis materiam eandem. Nutritionem perpetuam esse secretionem, & vicissim. Hæc præparari, perfici, applicari nutrimentum, inquilinis expurgari patriculis, & quidem immediatè. Non diffitemur enim ipsas secretionum causas esse & nutritionis primarias: sed proxima est secretionum ad nutritionem operatio. Nil fecernitur quin reddat aliud, vel fiat ipsummet corpori nutriendo aptius. Confirmat hoc explicatus functionis utriusque mechanismus. Probat & unita secretionis cujuscumque ad alendum potentia.

Ergò Nutritio Secretionum opus.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Antonius-Joannes-Baptista-Maclovius GUENET.

M. Paulus-Gabriel LE PREUX, Scholarum Professor designatus.

M. Ludovicus-Claudius GUIBERT, Materie Medicæ Professor, & Societate Medicâ Edimburgensi, antiquus Regis exercituum Medicus ordinarius.

M. Edmundus-Claudius BOURRU.

M. Joannes-Antonius ELIE DE LA POTERIE, Antiquus Regis in Portu Brestensi Medicus, nec-non Militarium Regni Nosocomiorum Inspector, & Professor Regius designatus.

M. Josephus-Jacobus GARDANNE, Censor Regius & Regiæ Scientiarum Societatis Monspeliensis, nec-non Regiarum Academicarum Nancœ & Mafsilæ Socius,

M. Franciscus BIDAULT, Pathologia Professor.

M. Joannes-Claudius MUNIER, Consiliarius Medicus Regis ordinarius & Domus Regiæ Invalidorum.

M. Petrus POISSONNIER, Regis in Sacro Consistorio Consiliarius, Regi à Consiliis Medicis, in Regiis Arcibus Maritimis & Colonis totius Medicinæ Præfatus, è Regiâ Scientiarum Academiâ Pariensi, nec-non Brestensi, Divioniensi, Stokolmiensi & Petropolitana Socius, Professor & Censor Regius.

Proponebat Parisiis JOANNES THAURAUX, Claromontensis, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus, A. R. S. H. 1775, à sextâ ad meridiem.